

Ganita mare

28^e jaargang nummer 2- 2021



Uitgave van de Historische Kring Gente

Inhoud 2021-2

- 2 Allerlei
- 3-8 Bidprentjes in onze collectie
- 9-13 Machine- en timmerfabriek Moskou
- 14-15 Heite sju en Welkom nieuwe leden
- 16 De Molenstraat
- 17 VIP's met een Gendtse oorsprong
- 18-21 Kwartierstaat van Simone Kleinsma en Huub Stapel
- 22-25 Geen onbekend persoon meer
- 26 Overleden en Aanwinsten
- 27 Colofon

Foto voorpagina:

Vorig jaar was er geen Kersenfeest en ook dit jaar gaat het waarschijnlijk niet door. Daarom als herinnering aan de goede oude tijd 2019 v.l.n.r. de Kersenhofdames Trudy Sluiter en Annicka Reulink-Hermesen met Kersenkoningin Mellanie Balk-van Swaaij, die al langer dan gedacht de laatste kersenprominenten zijn. Steeds weer wordt ons een worst voorgedragen dat alles weer normaler wordt en iedere keer wordt het uitgesteld. Wanneer maakt de intussen beschimmelde worst eens plaats voor echte verse worst?

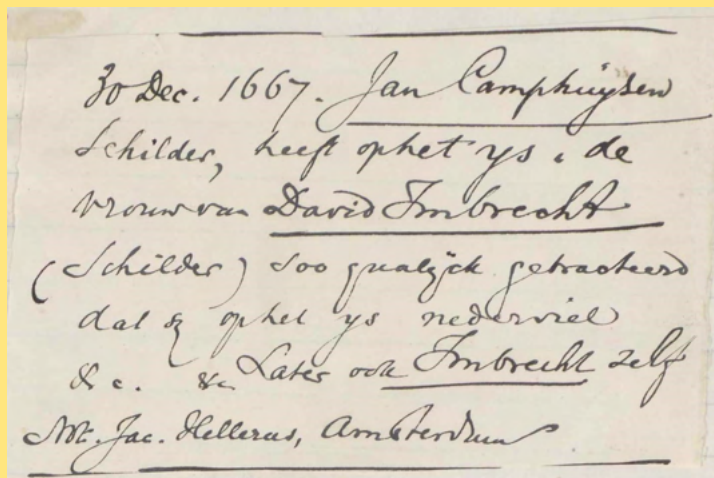
Ons programma

Dit is de tweede uitgave van de vier die wij dit jaar op stapel hebben staan. Vier uitgaven en niet de normale drie, omdat wij vanwege corona nog geen lezingen en excursie kunnen houden en wij toch iets extra's willen doen. Zodra het kan, gaan wij weer op de normale tijden open. Zie daarvoor onze nieuwsbrief en/of nieuwsblog op de website.

Archieftijgers gezocht!

De Rijksdienst voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) wil de aantekeningen van Abraham Bredius via internet toegankelijk maken. Bredius (1855-1946) was o.a. directeur van museum het Mauritshuis in Den Haag. Hij heeft in het verleden veel onderzoek gedaan naar kunstenaars van de laat 16e tot

18e eeuw in Amsterdam, Leiden en Den Haag. De hulp van vrijwilligers is nodig om zijn tienduizenden op kleine strookjes papier genoteerde aantekeningen openbaar te maken.



Dit is een voorbeeld van het handschrift van Bredius.

Het is de bedoeling dat plaatsnaam, naam kunstenaar, beroep, soort akte etc. genoteerd wordt. Daarbij komt wel enige voorkennis van (kunst)geschiedenis of notariële akten van pas. Het werk kan gewoon vanuit huis gedaan worden.

Voor meer informatie zie www.rkd.nl. Na het maken van een account kan men aan de slag.

Legpenning of erepenning?

De vorige Ganita mare hadden wij twee ereburgers van Gendt voor het voetlicht: de steenfabrikant Alfred Terwindt en meester Martien Dinnissen.

Aan Henk Basten werd in 1987 toen hij 25 jaar gemeenteraadslid was de legpenning van de gemeente Gendt uitgereikt. Henk Basten is jarenlang gemeenteraadslid voor de PvdA en AWG en wethouder geweest. Als je de legpenning bekijkt ziet hij er toch heel anders uit dan de erepenning. Zeker een eerbewijs, maar niet de derde ereburger.

Toch leuk om te weten wie nog meer ooit een legpenning van de gemeente Gendt heeft gekregen en waarvoor!

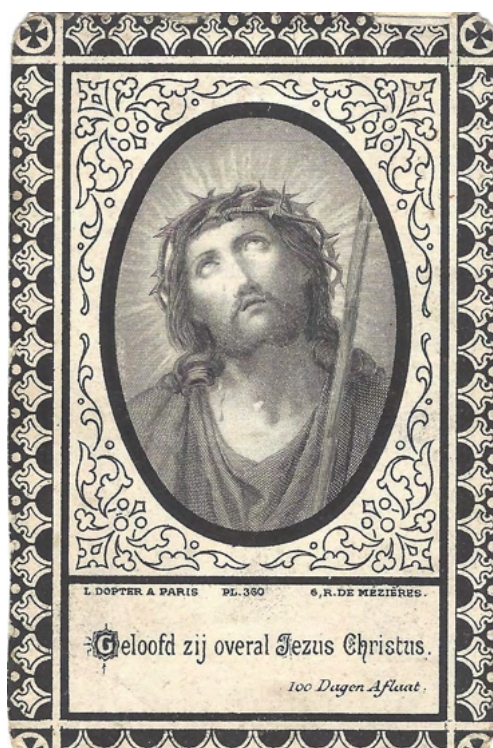


Bidprentjes in onze collectie, vroeger en nu

Momenteel heeft onze historische kring al meer dan 4.000 'Gendtse' bidprentjes in bezit van geboortige Gendtenaren of Gendtse inwoners van buiten. De verzameling breidt zich nog steeds uit. Vroeger was Hennie Teunissen-Kersten voor de collectie verantwoordelijk en nu al jaren Martien Roelofs. Er worden alleen bidprentjes van overledenen (ook wel doodsprentjes genoemd) in opgenomen en dus geen doopkaartjes, trouwkaarten etc. Bidprentjes van overledenen uit de regio worden met andere kringen geruild en er zijn altijd liefhebbers voor de dan nog overgebleven prentjes.

Functie en gebruik

Een bidprentje is een nagedachtenis en herinnering aan de overledene, van oorsprong bedoeld om te bidden voor zijn of haar ziel. Dat zie je ook aan de oudste bidprentjes in de collectie waarop vaak een oproep tot gebed of een Bijbelse tekst staat. Van oudsher was er nog een sterk geloof in het vagevuur en ieder gebed kon helpen om die tijd daarin te verkorten.



Bidprentje van Theodora Janssen, overleden in 1891. Met zwarte fantasierand. Dit bidprentje beloofde 100 dagen minder verblijf in het vagevuur.

De voorkant van de oudste bidprentjes heeft meestal een Bijbelse, religieuze voorstelling, zoals een afbeelding van Maria of Christus aan het kruis of met een doornenkroon. Later verandert dat naarmate de ontferkelijking

voortschrijdt, dan gaan profane dus aardse afbeeldingen de overhand krijgen.

Een bidprentje heeft altijd het volgende: de naam (met eventueel de doopnamen), geboorte- en overlijdensdatum van de overledene en eventueel nog de begrafenisdatum, plaats van geboorte en sterven en de naam van de echtgenoot of echtgenote. Tegenwoordig worden ook de kinderen en kleinkinderen wel genoemd.

Bidprentjes worden aan het eind van een uitvaart aan de aanwezigen uitgedeeld of daarna aan de afwezigen toegezonden met een bedankje voor hun condoleance. De bidprentjes werden vroeger wel in het missaal gestoken om tijdens de mis nog even te bekijken bij een langdradige preek. Mooie afleiding en gelegenheid om even voor de overledene te bidden. Nu men steeds minder de kerk bezoekt, worden bidprentjes vaak gewoon verzameld en bewaard om nog even na te kijken hoe lang iemand al dood is.

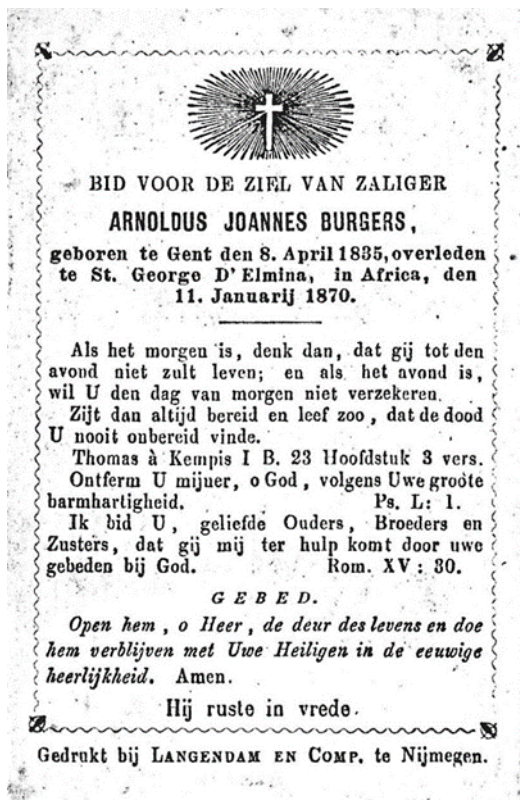
Vroeger was het gebruik van bidprentjes voorbehouden aan katholieken, maar de laatste tijd vindt het ook wel ingang bij niet-katholieke uitvaarten.

Bidprentjes eind 19e eeuw

Onze oudste bidprentjes hebben een A7-formaat (7,4 x 10,5 cm), zijn zwart omrand (rouwrand) en bestaan alleen uit een voor- en achterzijde. Het is onmiskenbaar dat ze toen opgemaakt werden door de pastoor of kapeiaan door het religieuze gehalte van de tekst en de algemene, onpersoonlijke inhoud. 'Moge de overgang naar een beter leven hem/haar overplaatsen in de onmiddellijke aanschouwing van Gods glorie.' Dat staat er bijvoorbeeld. Wie die overledene was en wat hij/zij deed blijft onduidelijk.

Er bestaan in den lande wel oudere bidprentjes, maar de oudste bidprentjes van onze kring stammen uit het eind van de 19e eeuw. Ze zijn schaars in onze collectie. Soms hebben wij alleen een fotokopie van de achterkant met de informatie. Uit latere jaren hebben en krijgen wij steeds meer prentjes.

Ons alleroudste bidprentje is dat van Arnoldus Burgers. Wij hebben alleen een kopie van de achterkant ervan. Arnold (geboren in 1835) stierf op 11 januari 1870 in Afrika. Hij

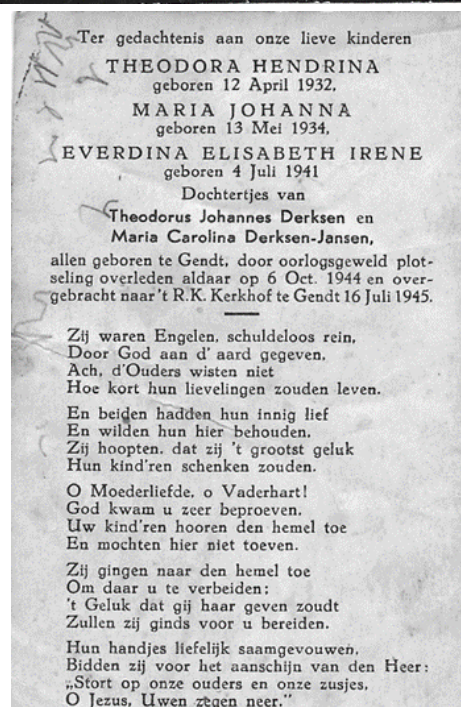


stierf dus heel jong en heel ver van huis. Daar moet wel een heel verhaal achter zitten hoe een jongen, waarvan de vader toch steenfabrikant was, als matroos tweede klasse op het stoomschroefschip De Amstel terecht kwam. Waarom hij bij Guinea, West Afrika, het leven liet en in St. George d'Elmina, in die tijd een Nederlands handelsfort, begraven werd, is ongewis. Was het een ongeluk, verdronk hij of was het door ziekte? De Amstel was daar voor de handel in goud en ivoor; de slavenhandel was al enige decennia verleden tijd. Het was een schip dat verre reizen maakte; weer thuis in 1870 vertrok het naar Curaçao. Arnold of Nol moet dus in zijn leven veel gezien hebben, maar het bidprentje spreekt er niet van. Het is een oproep tot gebed. Zijn familie heeft het in Nijmegen laten drukken. Waarschijnlijk kregen zij vanwege de afstand pas maanden na zijn dood bericht, want bij het Gelders Archief is pas in mei genoteerd dat hij maanden eerder gestorven was. Hoe anders is dat tegenwoordig.

Bidprentjes eerste helft 20ste eeuw

De afmeting van het bidprentje blijft hetzelfde. Soms wordt de voorkant voorzien van een foto van de overledene in staand of liggend formaat, zoals bij het prentje van de zusjes Derksen die in de Tweede Wereldoorlog om-

kwamen bij een granaatinslag in de schuur bij hun schuilkelder. Dit is al een veel persoonlijker bidprentje, hoewel het gedichtje nog niks



zeft over de zusjes zelf. Er spreekt wel heel veel verdriet en mededogen met de achtergebleven ouders uit.

Bidprentjes tweede helft 20ste eeuw

Na de Tweede Wereldoorlog blijken er af en toe voor de overledene twee verschillende bidprentjes gedrukt te zijn: de ene met een godsdienstige voorkant en de andere met een portretfoto. Waarschijnlijk waren die met foto voor de naaste familie en vrienden.

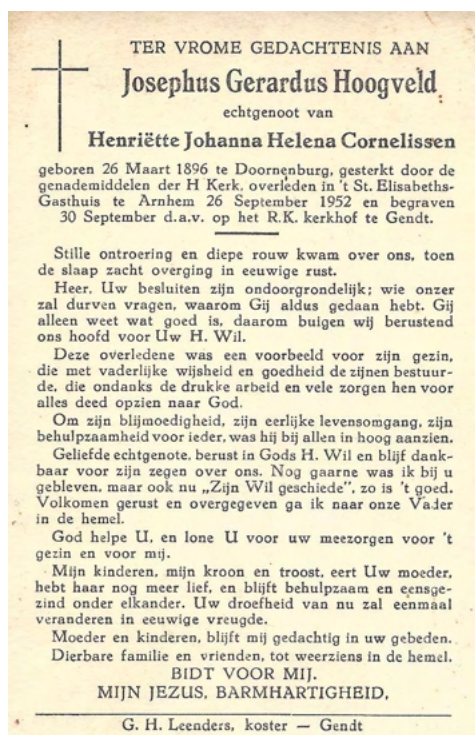
De tekst op de achterkant van de bidprentjes van Hoogveld is bij allebei hetzelfde. Koster Leenders heeft waarschijnlijk bij de tekst geholpen en de prentjes laten drukken.



gedenken, dan moet je zelf nog heel diep in jouw herinnering putten, want uit de tekst is niet veel van het karakter van de overledene op te maken.



Links van Jan Derksen, overleden in 1954 en rechts van Geertruida v.d. Heuvel-Hendriks, overleden in 1967.



Allebei bidprentjes van Josephus Gerardus Hoogveld, overleden in 1952 met dezelfde tekst op de achterkant.

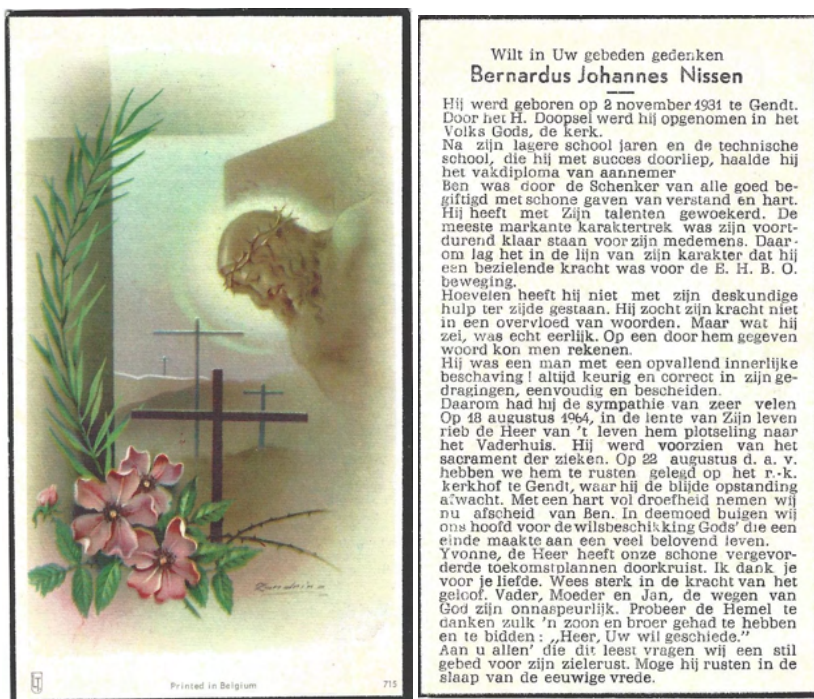


Bidprentje van Wilhelmus van Moerkerk, overleden in 1968. Het formaat van alle drie bovenstaande prentjes is in werkelijkheid A7. De onderste heeft geen Bijbelse spreuk meer en een heel dunne zwarte rouwrand.

Je komt toch ondanks een hoog religieus gehalte iets meer over de persoon Hoogveld te weten, nl. dat hij hulpvaardig was en ondanks drukke werkzaamheden zijn gezin godsdienstig opvoedde, maar het blijft beperkt.

Half jaren vijftig krijg je bidprentjes in kleur. De zwarte rouwrand wordt soms dunner of kleuriger, maar eigenlijk verandert er nog niet veel. De voorkant heeft vaak nog een Bijbelse spreuk en/of een godsdienstig thema en ook de achterkant is nog steeds hoofdzakelijk godsdienstig van aard. Als je de persoon wil

In de jaren zestig hebben veel bidprentjes een afbeelding in wat zoetige pastelkleuren, zoals dat van Wim van Moerkerk hierboven. Het volgende prentje van Ben Nissen lijkt er qua kleur en thema heel erg op. Hetzelfde soort bloemen siert de voorkant en het kruis wordt een vast item. Maar is bij Geertruida v.d. Heuvel de tekst nog vrij traditioneel, bij Ben Nissen die enkele jaren eerder overleed, breekt de tekst al met het verleden. Er is bijna geen ruimte meer over om hem te beschrijven. Je krijgt een beeld van de persoon Nissen, van zijn karakter en levensloop, maar door alle lovende woorden ontbreekt een kant



Voor- en achterkant van het bidprentje van Ben Nissen, overleden in 1964.

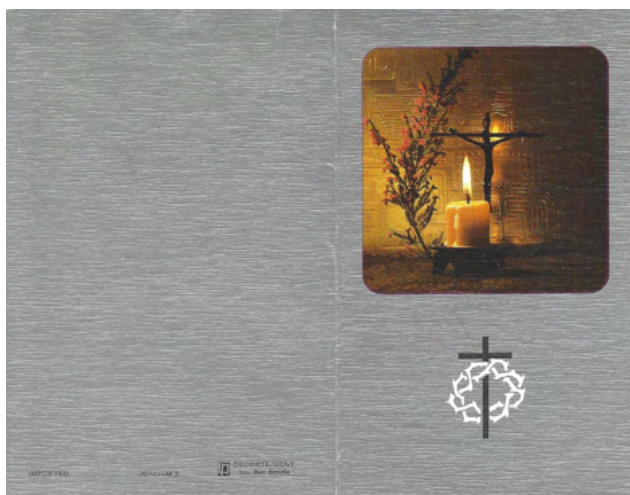
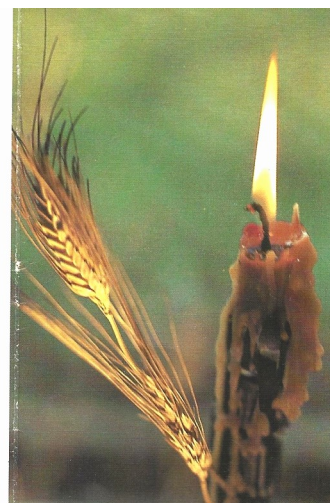
van zijn karakter die hem uniek zou maken. Yvonne's opa was bijvoorbeeld een hele lieve man, altijd in voor een spelletje, maar met een ontzettend ochtendhumeur. Een mens is herkenbaar aan goede, maar ook aan slechte eigenschappen.

Al zou de pastoor of kapelaan nog geholpen hebben met de tekst van dit bidprentje, dan moet de familie toch veel informatie verschaft hebben.

Het maken van de tekst wordt overigens langzamerhand meer en meer door de familie overgenomen.

Vanaf de jaren zeventig wordt een dubbelgevouwen A6-formaat (10,5 x 14,8 cm) gebrui-

kelijk met een afbeelding aan de buitenkant en tekst binnenin. Doordat de tekst over twee pagina's heen loopt, is er steeds meer ruimte voor persoonlijke informatie. Geen oproep tot gebed meer, maar een levensloop met bijzondere karaktereigenschappen, waardoor de persoon van de gestorvene beter uit de verf komt. Een afbeelding van het kruis op de voorkant is nog een lang leven beschoren. Al wordt langzamerhand de afbeelding steeds feller van kleur en neutraler met een kaarsje, toch handhaaft het kruis zich nog lang. Aan het eind van de beschrijving wordt meteen van de gelegenheid gebruik gemaakt om de belangstellenden voor hun deelneming te bedanken.



Bidprentje van Martinus Hendrikus Dinnissen, overleden in 1975. Het formaat is in werkelijkheid A6.

In de jaren tachtig wordt de afbeelding steeds symbolischer en verdwijnt vaak het kruis. Kijk bijvoorbeeld eens naar het bovenstaande bidprentje van Hendrikus Johannes Cornelissen, overleden in 1984. De korenaar betekent dat de graankorrel na het vallen weer in de aarde kan ontkiemen en het kaarsje is de levenskaars die opbrandt. Er is leven na de dood. Dit bidprentje werd opgesteld door de familie. Het is een heel persoonlijk bidprentje geworden dat zich uit in een opsomming van zijn karakter met goede en minder goede eigenschappen. 'Graag plaagde hij en aan zijn ogen zag je dan dat hij intens genoot.' Ook



In dankbaarheid denken wij terug aan
HENDRIKUS JOHANNES CORNELISSEN

Hij werd geboren op 11 februari 1901 te Gendt.
Geheel onverwacht is hij op 14 april 1984 in het bejaardenhuis St. Jozef te Gendt overleden.

Op 17 april hebben we hem begeleid naar zijn laatste rustplaats op het parochie kerkhof te Gendt aan de Zandvoortsestraat.

*'k Heb niet vergeefs geleefd, want ik heb veel bemind.
Ik ben zo smartelijk en duizendvoud gebonden
Aan ding en dier, zo grondeloos aan familie en vriend.
Bemindde strikken die voor mij gespannen stonden.*

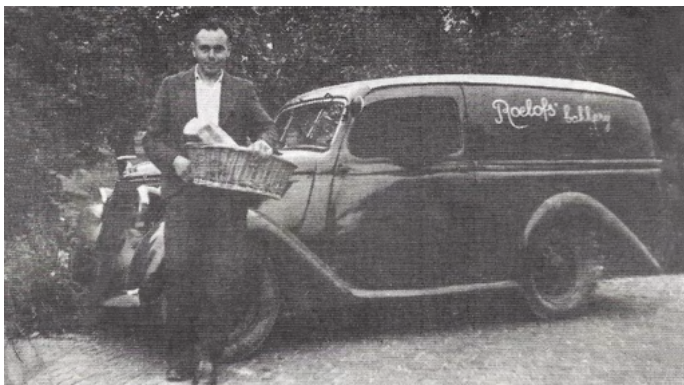
Geheel onverwacht is Ome Hendrik gestorven, kalm en rustig zoals zijn hele aard was.
In zijn jonge jaren werkte hij bij verschillende boeren en als hij langs die boerderijen kwam vertelde hij er trots over. Nadat zijn broer Jan getrouwd was, bleef ook Ome Hendrik in de Langstraat in het ouderlijk huis wonen. "An" was zijn steun en toeverlaat en hij waardeerde ook alles wat zij voor hem deed. Ruim 40 jaar hebben ze samen lief en leed gedeeld. Toen de

kinderen geboren werden kregen die al direkt twee vaders. En menigeen zal nog een ritje voor op de transportfiets herinneren. Vaak hielp een goed woordje van Ome Hendrik ook wel als iets niet mocht. Toch zei hij het ook als je het verprutst had. Voor het bedrijf thuis was hij vol meeleven en genoot van het kijken naar het vee. Toen hij thuis was stond hij nog voor een ieder klaar. Moest een koe kalveren, Hendrik hielp wel. Zat een boer druk met oogsten, nooit deed hij tevergeefs een beroep op hem. Door een ongeluk werd hij slecht ter been en later was het onmogelijk hem thuis te verzorgen. Voor iedereen een moeilijke beslissing. Hij berustte in zijn lot. In het bejaardenhuis is hij goed opgevangen. Hij hield van de mensen die hem verzorgden. Trots zat hij in zijn kamer met kleuren t.v., kanarie, sigaar en de onafscheidelijke pruimtabak. Ook met zijn huisgenoten was hij vol meeleven. Graag plaagde hij en aan zijn ogen zag je dan, dat hij intens genoot. Toch bleef zijn hart bij de familie en leefde intens met ieder mee, ja zelfs de achter-neven en nichten hadden een warm plaatsje in zijn hart. Toch gingen op het laatste de jaren tellen. Langzaam aan moest hij afstand doen van veel dingen. In vertrouwvolle overgave ging hij de Heer tegemoet, terwijl wij ons voorbereidden om na het lijden en sterven, de verrijzenis van de Heer te gedenken. Ome Hendrik viert nu het eeuwige Paasfeest, waar hij mag deelnemen aan de vreugde van de verheerlijkte Heer.

Voor Uw meeleven en gewaardeerde belangstelling bij dit afscheid, zeggen wij U onze oprechte dank.
Fam. Cornelissen

voor een buitenstaander wordt duidelijk wat voor iemand hij was.

Het persoonlijke karakter begint zich daarna ook te uiten in afwijkende maten van het bidprentje zoals een vierkant of rechthoek. Op de voorkant verschijnt vaker een foto van de overledene, bezig met zijn werk of hobby. Zo zie je bakker Jan Roelofs, overleden in 1994, bezig met brood bezorgen met zijn bestelwagen op de achtergrond.



Een 'dwars' bidprentje van bakker Jan Roelofs.

Soms wordt de tekst vergezeld van een gedichtje van een bekende dichter en soms van een zelfgemaakt vers. Een bekend gedichtje van Toon Hermans is bijvoorbeeld:

Een beetje

*Sterven doe je niet ineens,
maar af en toe een beetje
en alle beetjes die je stierf,
't is vreemd, maar die vergeet je,
het is je dikwijls zelfs ontgaan,
je zegt ik ben wat moe,
maar op een keer dan ben je aan
je laatste beetje toe.*

Heel persoonlijk en apart zijn de bidprentjes die van de creativiteit van de overledene getuigen, zoals dat van Tom Nahon, de oud-onderwijzer en bestuurslid van onze kring die in 2009 overleed. Een zelfportret van zijn hand siert de voorkant, bezig met zijn hobby, de verkennerij. De achterkant is een bedankje aan de betrokken achterblijvers en de binnenkant verhaalt uitgebreid zijn levensloop, onderscheidingen, hobby's en motto 'Belangrijk is niet alleen de weg die je gaat, maar ook 't spoor dat je achterlaat!'.



Voor uw belangstelling en medeleven danken wij u hartelijk.

Mw. M.J. Thijssen - Nahon
Marco, Pauline, Julien
Mw. E.A.J. Todohoff - Nahon
Todor
Mara en Jean-Michel, Alexander
Boris

Gendt, 11 maart 2009

De trend zet zich voort dat er steeds minder verwijzingen naar Bijbelse thema's komen. Alleen bij mensen die heel oud geworden zijn en sterk in het geloof vind je nog een godsdienstige afbeelding. Heel populair worden afbeeldingen van bloemen, zoals een roos of een winterlandschap met bomen.

De buitenkant van het bidprentje van Lidy van den Brink-Schaars, overleden in 2012 (op de volgende bladzijde) zegt op zichzelf al genoeg. Erop staat een zelfgemaakt gedicht en aan de afbeeldingen kunt je opmaken dat Lidy belangstelling voor de natuur had en heel creatief was. Je hoeft niet eens meer de tekst te lezen.

De laatste jaren zijn er steeds meer bidprentjes met voorop een mooie, kleurige en recente foto van de overledene. Af en toe is het dan wel weer jammer dat de tekst aan de binnenkant nogal summier is; data van geboorte en overlijden, een gedichtje en een bedankje.



De bloemen en de vogels
-hun taal verstaan wij niet-
toch warmen zij bij vreugde
en troosten bij verdriet!

Je ziet het uiterlijk, maar een buitenstaander komt dan niks over het innerlijk te weten

Dan is het met dit bidprentje heel anders. Een bijzonder bidprentje dat recht doet aan een bijzondere man is dat van Hans Artz. Hij



stierf op de nog jonge leeftijd van 55 jaar in 2006. Zelfs de vorm van het bidprentje, een drieluik, is speciaal en de tekst en foto's benadrukken nog de eigenheid van Hans. Met enkele trefwoorden wordt onom-

wonden zijn karakter en persoon geschetst. De kleurige foto's zoals aan de voorzijde met zijn hoed en bontjas maken duidelijk dat hij geen man was van dertien in een dozijn. Een flamboyant figuur zo ziet iedereen, ook degenen die hem niet kenden.

Genealogie

Bij het maken van een stamboom zijn bidprentjes bijna onmisbaar en bij uitstek geschikt. Er zijn veel gegevens uit te halen. Een familie-genealogie wordt veel levendiger en interessanter met afbeeldingen

van bidprentjes erin. Je moet er natuurlijk op verdacht zijn dat er af en toe bij het opstellen of drukken een fout in de data gekomen is. Zo kan iemand opeens dagen en ook wel jaren jonger of ouder bij overlijden zijn. Research in de archieven is en blijft noodzakelijk.

Iedere kring, ook de onze, is altijd heel blij met nieuwe (liefst heel oude) bidprentjes. Dus wees duurzaam; gooi ze niet weg. Dus geen oproep tot bid voor ons, maar denk aan ons.

**Yvonne de Boer
Martien Roelofs**

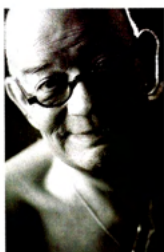
Hartelijk, handig, hagelag, homo...
Anderwijs, assertief, attent, apart...
Naam bekend, natuurlijk, nietjeprecies, nieuwsgierig...
Snuloterijen, opeels, 'suunig', sociaal...

Hans Artz

* 16 februari 1950

† 28 januari 2006

"Geboren, getogen en Gendtenaar gebleven.
Een bijzonder mens en dat is hij."



Hans was het vierde kind uit een warm gezin van zes kinderen. Al op jonge leeftijd wist hij wat hij wilde worden: pianist. Uitzonderlijk werd het timmerman. Als kind was hij onstuigend en speelde graag met vuur. Later is deze passie uitgegroeid tot de vele lampjes, lichtjes en kaarsjes in zijn huis.

Met muziek in Hans groot geworden. Hij zong bij 5 koren. Bij St. Cecilia voor de klassieke muziek. Bij het Jongerenkoor voor de progressieve toon. Bij Alkoerd voor de hoogste noot.

Hans trouwde op zijn 24^e. Samen met Anne kreeg hij 2 kinderen: David en Jesse. Hij was gelukkig getrouwd, en heel bijzonder, ook gelukkig gescheiden: een vriendschap voor het leven.

Hans worstelde met zijn 'coming out'. Er brak een moeilijke periode aan. Voor hem en zijn omgeving. Ineens werd alles anders: voltijd huisman en vader. Ongekend voor Gendtsen begrippen. Zijn huis werd opvangplek voor allerlei jongeren, van aanwakken tot inwoners.

Na een aantal baantjes, ging Hans werken op de Tichelaar. Hans werd en was meer dan een conciëge. Het werd zijn 2^e thuis: 'allen voor de school en de kinderen'.

Hij maakte de polder zijn tuin en de tuin zijn polder. Lekker zonnen aan de Waal, genieten van de natuur. In zijn tuin onbegrijpelijk veel stekjes van fuchsia's en altijd alles perfect op orde. Op Vlieland vierde hij zijn vakantie. Voor hem een heel bijzondere plek.

Muziek bleef de leidraad in zijn leven: van zingen naar dirigeren. In Cantus Obliquus. La ti tichel do en het Smurttappenkoor. Muziek heeft hem altijd geïnspireerd en was zijn grootste passie: van Bach tot levenslied, het paste Hans allemaal. Hij componeerde op zijn manier en gaf aan een bekende melodie zijn eigen bewerking.

Tijdens zijn ziekte werd zijn kracht en levenslust zichtbaar als nooit tevoren. Tot het laatste moment bleef Hans doen waar hij zin in had en genoot elke dag van zijn leven. Wij hebben allemaal mogen genieten van zijn eigen led.

Dag broer, oom, man, vriend, maatje en vader!

Machine- en timmerfabriek Moskou

Hermanus Lambertus Terwindt (Herman) en Johannes Jacobus Stephanus Arntz (Jan)

Op 27 april 1857 tekenden Herman Terwindt uit Gendt en Jan Arntz uit Millingen, beiden steenfabrikant en aannemer, een koopcontract. Ze werden voor vijftienduizend gulden de eigenaren van een steenfabriek met een aantal veldovens en veertien ha grond in Erlecom. Dit alles brachten ze onder in de Naamloze Vennootschap Terwindt en Arntz (T & A). Later werden er nog verscheidene steenfabrieken aangekocht, zoals in Kekerdom, Wijk bij Duurstede, Rijswijk, Huissen, Dieren, Steenderen en Angerlo. In 1899 werd de vennootschap omgezet in N.V. Steenfabrieken v/h Terwindt en Arntz. In de daaropvolgende jaren kwamen ook de steen-



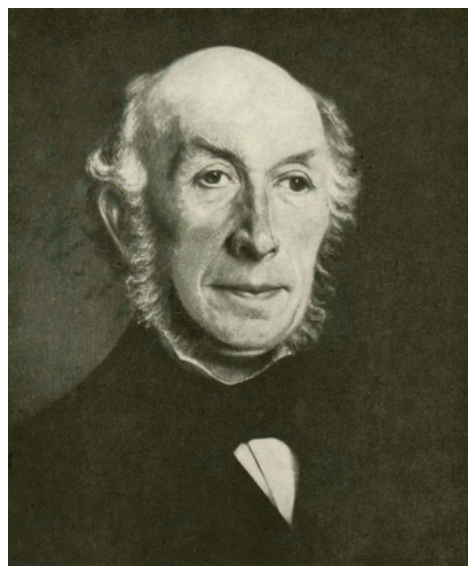
Herman Terwindt.

fabrieken Hùthum bij Emmerik, Lobith, Spijk en Ooij in hun handen.

Herman Terwindt was in 1819 te Pannerden geboren. Hij trouwde in 1848 met Wilhelmina Clazina van Heukelom uit Doornenburg. Voordat het paar naar Nijmegen verhuisde (in 1859) woonden ze in Gendt op de Munnikhof. Daar hadden Herman en Jan in de beginjaren ook het kantoor van T & A. Herman was van 1851 tot 1859 wethouder in Gendt. Hij was ook eigenaar van boerderij De Loohof in Flieren. Herman is in 1892 in Nijmegen overleden.



De Munnikhof waar Herman Terwindt woonde.



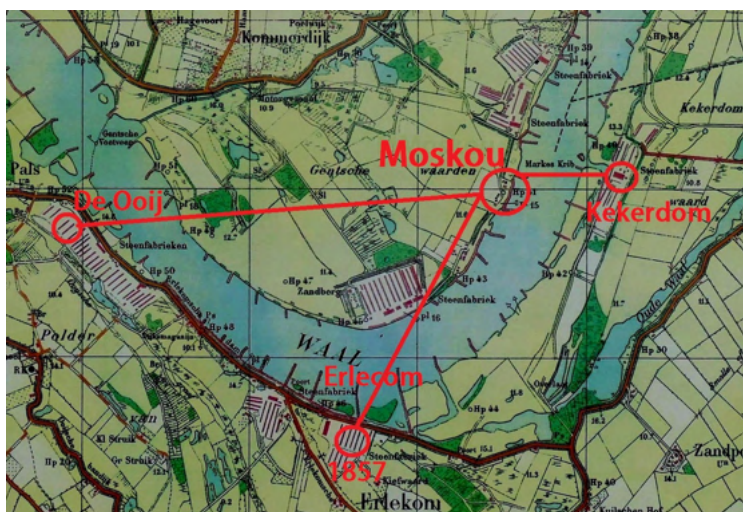
Jan Arntz.

Jan Arntz was in 1815 in Gendt (Hulhuizen) geboren. Hij trouwde in 1844 met Johanna Arntz uit Millingen (geen familie) en ze gingen daar wonen. Jan werd ook wethouder, maar in Millingen en wel van 1851 tot 1887.

Hij was erg betrokken bij de leefomstandigheden van de Millingenaren. Hij is in 1895 in Millingen overleden.

Herman en Jan waren familie van elkaar. De vader van de echtgenote van Herman Terwindt, Hendrikus van Heukelom, was getrouwd met Arnoldina Arntz. Haar broer, Dominicus Arntz, is de vader van Jan Arntz. Familieleden volgden Herman en Jan op in de steenfabricage.

Moskou, ook wel geschreven als Moscou



De drie steenfabrieken: Erlecom, Kekerdom en later Ooij.

Begin jaren twintig van de vorige eeuw was er op sommige steenfabrieken al een ommekeer in het vervaardigen van stenen gekomen. Steenpersen en andere machines deden hun intrede om meer productie te kunnen maken. Voor de arbeiders op de steenfabrieken brak ook een beter tijdperk aan. De zwaarste arbeid werd enigszins verlicht door het inzetten van excavateurs, locomotieven en kiplorries. Tegelijkertijd werd het ook belangrijk om voorbereid te zijn op het onderhoud van de moderne machines en ander materiaal. Ondanks dat T & A geen steenfabriek had in

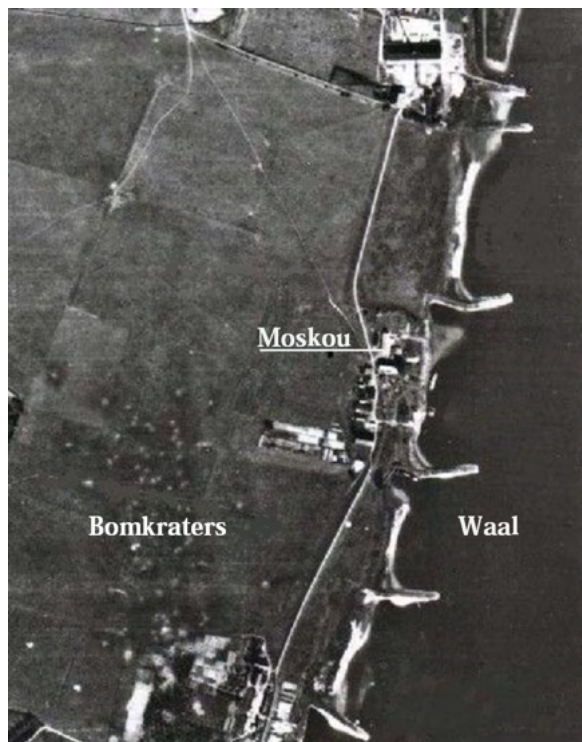
Gendt, besloot de directie in 1922 om op het voormalige steenfabrieksterrein van Van der Made – tussen de fabrieken van Dorsemagen en die van Terwindt – een timmerwerkplaats en een smederij te bouwen. Daarnaast kwam er een woning voor de baas.

Het idee was om voor meerdere steenfabrieken onderhoud te verrichten, omdat familieleden van Herman aan de Gendtse kant steenfabrieken hadden. De vergunning voor een machinefabriek met smederij was al op 25 augustus 1922 verstrekt. De licentie voor de timmerwerkplaats kreeg T & A op 23 maart 1923.

Datzelfde jaar op 18 december deed zich tijdens het houtzagen in de timmerwerkplaats een ernstig ongeluk voor waarbij een werknemer uit Millingen om het leven kwam.

Doodelijk ongeluk.

Op de timmerfabriek van de firma Terwindt en Arntz, te Gendt (Geld), is bij het houtzagen de timmerman E., uit Millingen, getroffen door een terugvliegend stuk hout tegen het onderlijf. De man is aan de gevolgen overleden. Hij laat zeven kleine kinderen na.



1944.

GEVRAAGD

1 bekwaam BANKWERKER
1 aankomend BANKWERKER
woning beschikbaar. Indienst
treding spoedig. 5181
Te melden TERWINDT &
ARNTZ, Gendt O.B.



Enkele arbeiders van Moskou. V.l.n.r. twee kinderen, T. Sak, W. Peters (Gendt), A. Hubbers, A. Nissen, H. Joosten, J. Boerboom, Th. Awater



Arnold en Catharina Jacobs.

N.V. Steenfabrieken v.h. Terwindt en Arntz
N.V. Steenfabrieken Kekerdom
N.V. Steenfabrieken Erlecom
Steenfabriek de Ooy

op **Maandag 6 November 1944** tusschen **10 en 12** of tusschen **15 en 17** uur moet ons geheele personeel zich melden op Nassausingel 2 (bovenlokalen) teneinde voor de loopende wachtgeldregeling te worden ingeschreven. Zieken kunnen deze opgaf schriftelijk doen. Aan hen die zich dien dag niet melden, kan geen uitkeering worden gedaan.

Wachtgeldregeling voor het personeel, november 1944.

Door de aanschaf van technisch gereedschap en machines om onderhoud te plegen, zoals een draaibank, schaaftbank, enz. werd het een echte machinefabriek. Ook moderne lastechniek deed zijn intrede. Er werden regelmatig via het dagblad *De Gelderlander* nieuwe arbeidskrachten gevraagd.

Na de Tweede Wereldoorlog bleek de schade aan de gebouwen mee te vallen. Het bombardement op de Polder had op een paar honderd meter afstand plaatsgevonden. Hierbij zijn vijf mensen om het leven gekomen.

In 1951 werd er een nieuwe woning gebouwd voor de bedrijfsleider Arnold Jacobs die voorheen in een houten woning op het bedrijfsterrein woonde. In de nieuwe woning was ook ruimte voor een kantoor gerealiseerd.

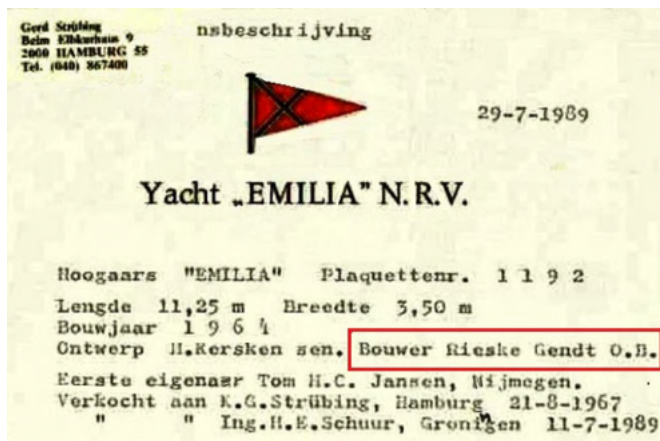
In de beginjaren noemde men het bedrijf Werkplaats Bellaart, waarschijnlijk vernoemd naar de eerste baas. Daarna werd het Werkplaats Gendt en weer later in de volksmond Moskou (ver weg in de Polder en altijd koud). De bedrijfsnamen Constructie Werkplaats Gendt en Machinefabriek Gendt werden later gebruikt.

Vervoer van en naar Moskou ging hoofdzakelijk over water. De steenfabrieken van T & A lagen aan de overkant van de Waal, in Kekerdom, Erlecom en Ooij. Moskou had zelf een stoomboot, de St. Jozef. Toen deze niet meer voldeed, werd die vervangen door een motorsleepboot met de naam Lotos. Dekschuiten waren beschikbaar om het transport van onderdelen en ander materiaal te kunnen vervoeren.

Aan het onderhoud van steenpersen werd de meeste tijd besteed, omdat de bewegende delen het meest aan slijtage onderhevig waren. Vervoer over de weg was tot na de Tweede Wereldoorlog nauwelijks aan de orde.



Jachtwerf Rieske in de polder.



Beschrijving van het jacht Emilia.

Minder werk

Waarschijnlijk door de afstand en het vervoer van en naar Moskou kregen de werkplaatsen steeds minder werk. De steenfabrieken gingen eigen werkplaatsen realiseren, dicht bij de onderhoudsverrichtingen, zodat vervoer nog nauwelijks nodig was. In 1962 is Mos-

kou gesloten en werd het gereedschap en het materiaal verplaatst naar Lobith. Vier werknemers konden beginnen bij scheepswerf Vahali. De anderen zochten werk in de omgeving. In de woningen die bij de gebouwen hoorden, woonden Arnold Jacobs met zijn gezin en in het dubbele woonhuis woonden zijn zoon Simon Jacobs en Leo Schoenmaker.

Jachtenbouwer Rieske, afkomstig uit Friesland, gebruikte daarna enkele jaren de gebouwen, het terrein en een van de woonhuizen. Bij Rieske werd onder andere het jacht Emilia gebouwd voor Thomas Jansen uit Nijmegen van autobedrijf Van den Bosch en Jansen B.V. Het jacht was genoemd naar zijn dochter Emilie. Bij de bouw van de Emilia waren Gendtse werknemers betrokken. Het werfje had de naam Waalzicht.

Rieske mocht voor de gebouwen aan de Waal van Rijkswaterstaat geen aanlegsteiger of scheepshelling laten bouwen en vertrok kort hierna.

Gert van Groningen en Moskou

De gebouwen van Moskou verloederden. Alleen de woning van de voormalige baas werd nog bewoond en wel door verschillende families zoals de al genoemde Rieske en Reuvers, die met de steenfabriek van Terwindt & Arntz afspraken hadden.

In 1971 kreeg Gert van Groningen de kans om de gebouwen en de woningen te kopen. Gert kocht alles van de toenmalige eigenaar N.V. Steenfabriek Kekerdom. Van Groningen woonde op de hofstede Groot Eiland, een paar honderd meter zuidwaarts van Moskou. Hij verhuisde en verbouwde de schuren en ging er melkvee, kalveren en varkens houden.



De gebouwen gezien vanaf de Waalkant.

De woning waarin vroeger Arnold Jacobs huisde, werd van binnen opgeknapt, waarna de familie er ging wonen. Later trouwde zoon Sjaak met Ina Niels uit Doornenburg. Ze lieten op het terrein in 1976 een woning bijbouwen, waar het paar in ging wonen. In 1986 werd de schuur aan de Waalzijde met een nieuw gedeelte uitgebreid. Toen André, de jongste zoon van Gert, de bedrijfsvoering in 1988 overnam, verhuisden Gert en zijn vrouw Mimi naar Polder 32a.

In 1999 wilde de Dienst Landelijk Gebied (DLG) de Polder op de schop nemen en werd het bedrijf met de bijbehorende woning gekocht. Toen de financiële middelen van DLG opraakten, besloot de dienst alsnog de woning te verkopen. Sjaak en Ina, die graag in de Polder wilden blijven wonen, kochten in 2017 dit huis, dat eerder bij de schuren hoorde. Hun zoon Freek heeft de oorspronkelijke woning van zijn ouders overgenomen. Sjaak en Ina zijn naar de voormalige bedrijfswoning verhuisd. André woont nu in Bemmelen. De buurman van Freek, Willie Willemsen, was getrouwd met Ria van Groningen, de zus van Sjaak. Ria is in 1988 overleden. In 2016 zijn de gebouwen (schuren) gesloopt. Op die plaats komt ruimte voor drie geschakelde wooneenheden, gebaseerd op de maat en vorm van de gesloopte schuren.



Luchtfoto van Moskou, kort voor de sloop.



Mooie dakspanten van bankwerkerij Moskou.

Het einde van T & A in 1985

Na jaren verlies zagen de eigenaren van T & A en de banken geen toekomst meer voor deze steenfabrieken. Werknemers spraken al jaren van Tegenspoed & Armoe. N.V. Steenfabrieken v/h Terwindt en Arntz sloot in 1985 zijn deuren.

Modernisering en schaalvergroting, dus sanering, om de kosten te beperken konden de neergang van de baksteenindustrie niet voorkomen. Uiteindelijk is er nu nog slechts een drietal steenfabrieken in bedrijf in de oostelijke Over-Betuwe, nl. Wienerberger Steenfabriek Bemmelen te Haalderen, steenfabriek De Zandberg (N.V. Rodruza) te Gendt en steenfabriek Huissenswaard B.V (Caprice) te Angeren.

39 jaren Moskou



Brokken puin van Moskou. Bestemd voor het beeld Dijk van een Wijf.



De fundering van de wooneenheden.

Soms waren de omstandigheden bar en boos, andere keren waren er weer hogere temperaturen in de Polder, maar negenendertig jaren lang bood Moskou toch werkgelegenheid in Gendt en omgeving.

Henk Klaassen

Heite sju

Daor lei'j'k dan as doje bout
Ien de vrie-zer van de winkel en allejekes
koud
Eigelik bun'k 'n stuk van 'n rund
Van de dikke rib, gi'j wit wel zô'n punt

Laowe us trug gaon 'n hortje mar
Toen'k nog 'n koe was, dâ was hee bar
'k Was nog mar né'r 'n jaoreke oud
Mâr mé'r 't vrête gieng 't alejekes fout

Daor hê prongeluk iets schèreps ien gezète
En zonder erech hê'k dâ opgevèrte
Dâ gieng pien doewn aon een van mien mage
'k Kos nie mer ète en gieng d'r van klage

De hele familie keek mien mè meeli'j aon
Zô jong nog um dan al naor 't slachhuus te
gaon
Al gauw hâ'k van elend de moewd vörlore
En doch: zummedeem wor'k ien stukskes be-
vrore.

Ien de stutskar gieng'k op 't slachhuus op aon
Toe bun'k van engs bar aon't loeie gegaon
Dâ hielp mien niks, en gi'j mag 't bes wel
wete
As'k 'n boks aonhad hâ'k um volgeschete



A'j gao klage stao'j mette kont achteruut
Gi'j kun nie mer ète en ôk nie vöruut
De veearts kwam gauwechtig zag mien pien
Drek slachte zei tie, want die hê schèrep ien

Ien 't slachhuus zeije ze: 't is zund van dâ dier
Mar verders keke ze op 'n pepier
Daor ston op geteikend hoe ze moste gaon
sni'je
'k Vuulde mien alles de dèreme uut gli'je

'n Deus mé plestiek tuutjes zag'k nog staon
'k Doch: zummedeem wor'k daor iengedaon
Netuurlik ien stukskes dê vil te begrie-pe
En toen begos de slaoger zien messe te
sliepe

Hi'j is wild zei de slaoger, doe'r um de
praom mar op
Mar'k ston bar te schudde mè miene kop
En toen mien dê ding op de neus wier ge-
klemd
Was'k vör altied en eeuwig getemd.

Toen bun'k gaon slaon mette pote ien't rond
'k Trilde, rilde en schudde mette kont
En 'k zag daor bekskes mè name d'r op
D'n êrste die'k las was'n korte, dê was 'kop'

Mar zonder èrech is 't gedaon
'n Inkele kogel is dör mien kop hin gegaon
Now zou gi'j dinke: dê was 't dan
Die gee'r aon stukskes, die's klaor vör de
pan

Mar eiges was'k ôk bar van streek
Toen'k wakker wier en ien de rondte keek
Mien hele lief lag aon stukskes uut mekaor
En dê lag allemaol te praote mè mekaor

Ielk stukske spraok zuver, ja dê was bar
Mar nie'r 't gehak, dê was hee ien de war
Ôk de wors en't a-ndere gesneje grei
Ware d'r mette gedachtes nie goed mer bi'j

D'r was dunne lende, haos en nog a-nder
grei
Verders ôk start, bors mè garnering van prei
De dèreme en 't a-ndere gebrud
Dê wier allemaol ien 'n machien geschud

't was nie te gleuve dê ta kos bestaon
Zo zien wi'j los van mekaor ien de vriezer
gegaon
Now ligge wi'j as familie nog ekkes bi'j
mekoor
Mar nie lang mer, alles mô'r e-weg van di
jaor

Vollegende wèèk hewwe d'n uutvörkoop
Dan gaon wi'j weg, dê's waor'k wel op hoop
Nog ekkes' n sticker mè korting op de kop
En dan uut de vriezer, 'n a-ndere plaot gee
d'r op

En as'k dan dink wâ d'r stee te gebeure
Dê zie'k dê al veur mien ien geure en kleure
As'k daor uut dê plestiek bun geknip
En dan medeem ien de pan wor gewip

Dan mô'j mar dinke: dê was 't dan
Now lig'k te drie-ve ien de pan
Dê's nie van 't vet, 't is allinnig mar zweet
Want ien dê gebraoj wör 't ontiechelik heit.

En as ow de korste aon't lief worde gebakke
Mô'j stids dukker naor d'n aojjem snakke
Zo gao'j d'r aon, wel sodeju
Dan bu'j gebraoije ien de heite sju.

Tekst: Herman Buurman
Tekening: Wilma Schouten-
Kregting

Welkom nieuwe leden

Uit Gendt, tenzij anders vermeld:

Dhr. Th. Cornelissen, Utrecht
Dhr. J. Rasing
Dhr. P. Verhoeff, Hilversum
Mevr. A. van Driel, 's Graveland
Mevr. S. Bekker, Bemmelen
Mevr. N. Rijndertse-Teunissen
Mevr. R. Perquin
Mevr. M. van 't Laar
Mevr. G. Turk-Berns, Elst
Dhr. B.J.H. Cornelissen
Dhr. R. Roelofs

Wij hebben nu 953 leden!

De Molenstraat

In Gendt is er geen molen meer te vinden op soms een minimolentje in een tuin na. Toch is de Molenstraat in Hulhuizen in naam nog een herinnering aan de windmolen die hier ooit stond.

De molen stond op de kruising van de Molenstraat, Olyhorststraat en De van der Schuerenweg en eigenlijk op Doornenburgs terrein. Het was een zgn. standaardmolen, een richtbare windmolen. De onderkant was waarschijnlijk eerst van hout en later van steen en daarop stond een draaibare houten bovenbouw met wieken zodat die wieken op de wind gezet konden worden. Boeren uit Angeren, Gendt en Doornenburg waren verplicht hun koren op deze (dwang)molen te laten malen. In 1392 wordt al gesproken over een Doornenburgse molen als de graaf van Gelre het erfleenrecht ervan geeft aan zijn raadsman Johan van Bylant. (*Gelders Archief, Archief Huis Doornenburg, 0382,1.1.3., inv.nr. 114*).

In de rechtelijke archieven wordt de straat zelf voor het eerst vermeld in 1725 (*de meulestraat*). *Straat onder Hulhuizen vanaf de dijk tot aan de Molenhof; vandaar zet ze zich onder Doornenburg voort en vormt de grens met*



Deze foto uit circa 1920 is gemaakt vanaf de huidige De van der Schuerenweg.

Gendt. (GldA Rechtelijk Archief Gendt).

De Molenstraat is voor het eerst met naam ingetekend op de pre-kadastrale kaart van 1812 (hiernaast).

Nadat de standaardmolen door de storm van 29 november 1836 was verwoest, werd op dezelfde plaats een nieuwe stenen beltmolen (een molen op een bult) gebouwd en die werd in 1837 aan de familie Hoogveld verpacht. De molen kreeg de naam De Hoop. Tegenover de molen stonden schuren die in gebruik waren als veestal, opslagruimte en koetshuis. Bij de molen was een woonhuis waarin tevens een kruidenierswinkel en bakkerij zaten. Jan Hoogveld ging met de broodkar rond en stond bekend als Jenje Meulenkarr. De molen werd van vader op zoon Hoogveld in bedrijf gehouden en in 1922 werd de familie Hoogveld ook door koop eigenaar. Op 27 september 1944 is deze korenmolen De Hoop door de Duitsers opgeblazen en verwoest en herinnert alleen de naam Molenstraat nog aan de molen die er ooit stond.

Yvonne de Boer-Ravestein

Bronnen

A.P.A. van Zijlen, Gendtse Toponiemen. Doctoraalscriptie KUN 1961

G. Janssen, Gegevens locatie Molenstraat, maart 2021, HK Gente

H.N. Bronkhorst, Kroet molen dwanck in 1561 en kroet gelt in 1562, de Heraut, HK Doornenburg 2021

www.molendatabase.org



Een droevig ongeluk te Gendt.

Men meldt ons uit Gendt:

"Glsteravond is hier een vreeselijk ongeluk gebeurd. Met de tram, welke te ongeveer 6 uur den Doornenburgschen molen passeert, kwam zekere A. v. d. L. uit Hintham mee, die haar familie te Gendt een bezoek zou brengen.

Het schijnt dat zij uit den in volien vaart zijnden tram is gesprongen, althans voorbijgangers vonden haar later badend in haar bloed langs den weg liggen. De onmiddellijk ontboden geneesheer kon slechts den dood constateeren.

De ongelukkige was zoo zwaar gewond, dat haar zwager haar aanvankelijk niet herkende: de inhoud van haar valies wies echter uit, wie zij was. Zij had bovendien geschreven, dat zij in den loop dezer maand een bezoek aan haar familie zou brengen.

Zij werd gevonden op ongeveer twintig minuten afstands van den Doornenburgschen molen, het eerst door een krantenlooper.

Bij de halteplaats werd slechts op verzoek gestopt; men vermoedt dat de ongelukkige dit vergeten heeft en toen, ziende dat de tram doorreed, er uit gesprongen is.

Het lijk is naar de woning der familie vervoerd; het onderzoek wordt voortgezet.

Daar bij de molen, 100 jaar geleden op 22 februari 1921. De 20 minuten afstand zal wel 20 meter afstand zijn. (De Gelderlander)

Rectificatie:

In de vorige Ganita Mare stond de kwartierstaat van Marnix Kappers. Uit nader onderzoek blijkt het discutabel dat Marnix Gendtse roots heeft gehad. Willem Willemsen, zijn overgrootvader, is geboren in Ede en in dezelfde periode is een Grades Willemsen in Ede geboren uit ouders van dezelfde naam namelijk Gerrit Willemsen en Willemien Hendriks. Mogelijk is hier sprake van een persoonsverwisseling. Onze welgemeende excuses hiervoor.

VIP's met een Gendtse oorsprong

Ook corona steekt voor de gebruikelijke bijdrage van de sectie genealogie een spaak in het wiel! Was u altijd gewend om in deze rubriek een kwartierstaat aan te treffen van een 'tijdelijk' bekende Gendtenaar dan zal ik u toch in ieder geval tot volgend jaar moeten teleurstellen. Er is geen Kersenkoningin 2020, geen Schutterskoning en ook de Prins Carnaval blijft nog een jaar extra in functie.

Toch wil ik wel een rubriek Genealogie plaatsen. Gedurende de afgelopen jaren is er contact geweest met Rob van Roosmalen uit Arn-

hem, overigens met roots in Gendt en Doornenburg. Hij attendeerde ons op een reeks bekende Nederlanders met Gendtse roots! Vandaar in deze uitgave, met medewerking van en hartelijke dank aan Rob, de kwartierstaten van Simone Kleinsma en Huub Stapel.

N.B. Voor de levensloop heb ik van Internet geput.

Willem Rasing

Kwartierstaat van Simone Kleinsma

Simone Kleinsma (Amsterdam, 8 mei 1958)

Aanvankelijk wilde Simone naar de toneelschool, maar het werd de kleinkunstacademie. Daarna speelde ze in musicals, toneelstukken, revuevoorstellingen, films en televisieseries. Ze treedt regelmatig op met een orkest of pianist (veelal Cor Bakker of Tonny Eyk), waarbij ze liedjes zingt uit musicals. Als actrice is ze vooral bekend geworden met de hoofdrol in de tv-komedie *Kees & Co* (hierin speelde ze de rol van Kees Heistee, de moeder in een gezin met overbuurvrouw en vriendin Sonja). Anno 2009/2010 werd deze serie herhaald op Comedy Central Family. In het seizoen 1996-1997 presenteerde ze bij SBS6 het kookprogramma *Koken met Cas*.

In september 2018 werd bekend dat *Kees & Co* in het voorjaar van 2019 zou terugkeren, met wederom Kleinsma in de hoofdrol.

In september 2018 werd Kleinsma benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau. In april 2019 ontving Kleinsma vanwege haar betekenis voor de Nederlandse kleinkunst een hommage in het DeLaMar Theater van het Amsterdams Kleinkunst Festival.

Kleinsma was van 1990 tot zijn overlijden in 2017 getrouwd met regisseur Guus Verstraete jr.



Op zaterdag 30 januari jongleden stond Simone in de schijnwerpers van het programma *Verborgten Verleden*. Daar kwamen de andere voorouders aan bod en nu haar Gendtse voorouders.

Generatie 1 (proband)

1 Simone Kleinsma, geboren op 08-05-1958 in Amsterdam.

Generatie 2 (ouders)

2 Johannes Kleinsma, geboren op 01-08-1915 in Amsterdam, Johannes is overleden op 05-06-1988 in Purmerend, 72 jaar oud. Hij trouwde met

3 Carolien de Wit.

Generatie 3 (grootouders)

4 Dirk Kleinsma, geboren op 11-05-1893 in Amsterdam. Dirk is overleden op 27-08-1976 in Amsterdam, 83 jaar oud. Hij trouwde, 20 jaar oud, op 10-09-1913 in Amsterdam, met de 18-jarige

5 Antonia Francina Bergen, geboren op 26-06-1895 in Amsterdam. Antonia is overleden op 26-12-1978 in Amsterdam, 83 jaar oud.

Generatie 4 (overgrootouders)

8 Hylke Wijbe Kleinsma. Hij trouwde met
9 Nieske Hendrika Jetten.

10 Johannes Bergen, geboren op 23-11-1857 in Amsterdam. Johannes is overleden op 12-07-1942 in Amsterdam, 84 jaar oud. Hij trouwde, 22 jaar oud, op 14-07-1880 in Amsterdam met de 27-jarige

11 Antonia Francina Dorlandt, geboren op 28-09-1852 in Amsterdam. Antonia is overleden op 12-07-1925 in Amsterdam, 72 jaar oud.

Generatie 5 (betovergrootouders)

22 Abraham Pieter Dorlandt, geboren op 22-10-1825 in Amsterdam. Abraham is overleden op 14-04-1858 in Amsterdam, 32 jaar oud. Hij trouwde, 26 jaar oud, op 04-02-1852 in Amsterdam met de 26-jarige

23 Antonia Hermina Hoedemaker, geboren op 01-12-1825 in Deventer. Antonia is overleden op 24-07-1857 in Amsterdam, 31 jaar oud.

Generatie 6 (oudouders)

46 Johannes Hoedemaker, geboren op 20-02-1801 in Deventer. Johannes is overleden op 25-12-1832 in Deventer, 31 jaar oud. Hij trouwde, 19 jaar oud, op 10-06-1820 in Deventer met de 24-jarige

Kwartierstaat van Simone Kleinsma



47 Johanna IJzeldijk, geboren op 30-09-1795 in Twello.

Generatie 7 (oudgrootouders)

92 Joannes Hoiijemaeker, geboren op 24-06-1776 in Twello. Joannes is overleden op 18-12-1821 in Deventer, 45 jaar oud. Hij trouwde, 24 jaar oud, op 02-11-1800 in Deventer met de 32-jarige

93 Egberta Poelhekke, geboren op 14-11-1767 in Heeten. Egberta is overleden op 12-05-1837 in Delden, 69 jaar oud.

94 Gerrit IJzeldijk, geboren op 03-02-1766 in Duistervoorde. Gerrit is overleden op 13-05-1826 in Deventer, 60 jaar oud. Hij trouwde, 27 jaar oud, op 21-07-1793 in Duistervoorde met

95 Fenneken Helmichs.

Generatie 8 (oudovergrootouders)

184 Johannes Hoiijemaeker, geboren op 22-03-1743 in Gendt. Johannes is overleden op 26-08-1826 in Deventer, 83 jaar oud. Hij trouwde, 25 jaar oud, op 05-02-1769 in Epe met de 25-jarige

185 Petronella de Rooij, geboren op 04-08-1743 in Budel. Petronella is overleden op 16-03-1810 in Wilp, 66 jaar oud.

186 Johannes Coenraads Poelhekke. Hij trouwde met

187 Antonia Andries Korenromp.

Generatie 9 (oudbetovergrootouders)

368 Jan Hoiijemaeker, geboren in Gendt. Jan is overleden vóór 24-07-1762 in Gendt. Hij trouwde in Gendt met Johanna Thijssen. Jan en Johanna gingen op 12-10-1743 in Gendt in ondertrouw.

369 Johanna Thijssen, geboren vóór 1726 in Gendt. Johanna ging in ondertrouw (2), minstens 36 jaar oud, op 24-07-1762 in Gendt met Hendrik Teunissen.

Generatie 10 (stamouders)

736 Daniël Hoeyemacher (Hoedemaker), geboren in Land van Gulik. Daniël is overleden vóór 12-1734 in Gendt. Hij trouwde op 09-08-1705 in Nijmegen met

737 Eva Barbin (Probijn), geboren in Adorp.

738 Theunis Thijssen, geboren in Oeffelt. Theunis ging in ondertrouw (1) op 16-05-1716 in Bemmelen met Johanna Cragtingh. Hij ging in ondertrouw (2) op 05-02-1718 in Gendt met

739 Sibilla Pricken, geboren in Gendt. Sibilla ging in ondertrouw (2) op 09-06-1747 in Gendt met Ruth Claessen.

Generatie 11 (stamgrootouders)

1472 Hendrik Hoeyemacker. Hij trouwde met

1473 Geertruy Sleestrien.

1474 Johannes Probijn. Hij trouwde met

1475 Catharina Hackenbroeck.

1478 Hendrick Pricken, geboren in Lobberich. Hendrick trouwde (1) met Dochter Rademaker. Hendrick ging in ondertrouw (2) op 21-02-1680 in Gendt met Beeljen van Meegen. Hij ging in ondertrouw (3) op 28-04-1689 in Gendt met

1479 Jantjen Haeck.

- (1) Eerste huwelijk
- (2) Tweede huwelijk
- (3) Derde huwelijk.

Willem Rasing

Kwartierstaat van Huub Stapel

Huub Stapel (Tegelen, 2 december 1954).



Voordat hij acteur werd, gaf Stapel dramalessen aan een middelbare school.

Hij speelde in films als *Van de koele meren des doods* en Ben Verbongs *Het meisje met het rode haar*, voordat hij grootschalig doorbrak in 1983 met zijn hoofdrol als

nieuwsgierige liftmonteur in de technohorror *De lift* van Dick Maas.

In 1986 speelde hij Johnnie Flodder in *Flodder* en zes jaar later in het vervolg *Flodder in Amerika!*

In de televisieserie *Flodder* alsmede de film *Flodder 3* liet Stapel deze rol aan Coen van Vrijberghe de Coningh, met wie hij samen speelde in *Het nadeel van de twijfel* (1990) en *De onfatsoenlijke vrouw* (1991). Wel keerde Stapel na zes jaar nog één keer terug in *Flodder*: In 1998 (opgenomen in 1997) speelde hij de louche Paolo Marquez in de aflevering 'Egotrip' (seizoen 5).

In 1988 speelde Stapel in *Amsterdamned* en later in *Van God Los*, *De dominee* en *Terug naar de kust*. Hij speelde in Nederlandse televisieseries als *Willem van Oranje*, *De Partizanen*, *Retour Den Haag* (als Ed van Thijn), *Wet & Waan* en in de televisiefilm *Klem in de draaideur*.

Tevens was hij te zien in verschillende Duitse krimi's zoals *Tatort* en *SOKO Kitzbühel*, en in de Belgische serie *Windkracht 10* als duiker Dirk, op het vroegere TV1.

Stapel presenteerde als autoliefhebber de televisieprogramma's *Stapel op auto's* en *Stapel in de States*.

Hij presenteerde voor de TROS en NPO1 de realityserie *Oberon*, waarin hij raadsheer was. In 1998 presenteerde hij het TROS' muziekprogramma *TAFKAS* ('The Artist Formerly Known As Stapel'). Hij was naast Ellen ten Damme te zien in reclamespotjes voor Zwitsersleven. Van september tot eind oktober 2013 presenteerde hij voor omroep MAX het pro-

gramma *Max Monumentaal*. In 2013 speelde hij prins Willem Frederik bij een grootschalig reënschening-evenement over de 'Landing van de Prins' dat in Scheveningen werd opgevoerd ter gelegenheid van de viering van 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden. Stapel ontving op 16 juni 2014 voor het seizoen 2013/2014 de Johan Kaartprijs, die werd uitgereikt in het DeLaMar Theater te Amsterdam. Hij kreeg de prijs voor de theaterrollen in *Mannen komen van Mars*, *vrouwen van Venus* en *God van de slachting*.



Vanaf januari 2016 was Stapel te zien als officier van justitie Hein Berg in de politieserie *Flikken Rotterdam* en vanaf februari 2016 in de vierdelige dramaserie *Land van Lubbers*, waarin hij de rol van oud-politicus Ruud Lubbers vertolkte. Guy Clemens was daarin minister en premier Lubbers.

In 2021 presenteerde Stapel samen met Wim Daniëls de zesdelige serie *Het Dorp*. In de serie gaan de heren op zoek naar wat er nog over is van het dorpse leven uit hun jeugd en de toekomst van het dorp.

Kwartierstaat van Huub Stapel

Generatie 1 (proband)

1 Hubertus Wijnandus Jozef Marie Stapel, geboren op 02-12-1954 in Tegelen.

Generatie 2 (ouders)

2 Jozef Marie Hendrik Maria Stapel, geboren op 31-10-1913 in Venlo. Jozef is overleden op 26-12-1975 in Tegelen, 62 jaar oud. Hij trouwde, 33 of 34 jaar oud, in 1947 met de 34 of 35-jarige

3 Gertrudis Cornelia Hendriks, geboren op 30-11-1912. Gertrudis is overleden op 15-01-1996 in Tegelen, 83 jaar oud.

Generatie 3 (grootouders)

4 Jan Henri Stapel, geboren op 21-02-1881 in Delfshaven. Jan is overleden op 16-04-1968 in Maastricht, 87 jaar oud. Hij trouwde, 27 jaar oud, op 01-06-1908 in Venlo met de 29-jarige

5 Maria Jozephina Cecilia van der Valk, geboren op 15-08-1878 in Venlo. Maria is overleden op 18-08-1943 in Venlo, 65 jaar oud.

Generatie 4 (overgrootouders)

8 Hendrik Frederik Carel Stapel, geboren op 08-08-1838 in Borculo. Hendrik is overleden op 19-12-1892 in Borculo, 54 jaar oud. Hij trouwde, 35 jaar oud, op 10-10-1873 in Vorden met

9 Engelberta Frederika Maria Vennink.

Generatie 5 (betovergrootouders)

16 Johannes Stapel, geboren op 09-10-1796 in Gendt. Hij is gedoopt op 16-10-1796 in Gendt. Johannes is overleden op 03-02-1870 in Lochem, 73 jaar oud. Hij trouwde, 36 jaar oud, op 07-02-1833 in Borculo met de 26-jarige

17 Johanna Engelina Bosse, geboren op 14-12-1806 in Dinxperlo. Johanna is overleden op 10-12-1846 in Borculo, 39 jaar oud.

Generatie 6 (oudouders)

32 Johan Hendrik Stapel, geboren op 07-03-1758 in Eickel, Gelsenkirchen. Johan is overleden op 07-09-1806 in Gendt, 48 jaar oud. Hij trouwde, 32 jaar oud, op 29-11-1790 in Gendt met de 33-jarige

33 Johanna-Cornelia Ederveen, geboren in Gendt. Zij is gedoopt op 30-10-1757 in Gendt. Johanna-Cornelia is overleden op 17-02-1837 in Gendt, 79 jaar oud. Johanna-Cornelia trouwde (1), 22 jaar oud, op 14-11-1779 in Gendt met Rutgerus van Merm (1748-1821), 30 jaar oud.

Generatie 7 (oudgrootouders)

64 David Stapel, geboren in 1730 in Pommern a/d Moezel. Hij trouwde met

65 Anna-Margaretha Beuge.

66 Teunis Robbert Ederveen, geboren in Gendt. Hij is gedoopt op 26-01-1727 in Gendt. Hij trouwde met

67 Johanna Barvelink.

Generatie 8 (oudovergrootouders)

132 Cornelis Theunissen Van Ederveen. Hij trouwde met

133 Catrina-Margrita Blancke.



Denkt u nu dan ben ik misschien familie van Simone of Huub, kom dan, zodra dat weer mogelijk wordt, eens langs.

Willem Rasing

Geen onbekend persoon meer



Voorkant bidprentjes Dorus Berning en zijn vrouw Keetje.

Onze vorige Ganita mare was nauwelijks uit toen Corrie Driessen-Derksen al belde. Op de foto van de onbekende persoon staat Dorus (Theodorus) Berning (1859-1917), haar overgrootvader. Dezelfde foto staat op zijn bidprentje. Hij kreeg met zijn vrouw Keetje (Cornelia) van Workum acht kinderen, twee

als later zijn zoon Huub en zijn kleinzons Bertus en Thee voor het afschieten van het kleine kanon (kattekop) bij de Hulhuizer om-dracht om aan te geven waar het Allerheiligste zich op dat moment bevond. Hij stierf jong, 57 jaar oud en zijn laatste maanden moeten erg zwaar zijn geweest, want in de tekst op de

zoons en zes dochters. De dames waren dus in de meerderheid. Cornelia, gewoon Keetje genoemd, was van beroep dienstmeid geweest en Dorus was klompenmaker, een beroep dat in het dorp Gendt met steenfabrieksarbeiders en landbouwers erg van pas kwam en waar hij een goede boterham mee kon verdienen. Hij kocht in 1903 met een hypotheek van drieduizend gulden een pand aan de Dorpstraat, A65, net naast het oude postkantoor. Hij zorgde net



Foto uit begin 20ste eeuw. Helemaal rechts het oude postkantoor, nu woonhuis tegenover Guijt. Links daarvan was het woonhuis plus zaak van de familie Berning. Later maakte dit pand plaats voor een verbrede ingang naar de Dijkstraat.



Broer Wim en zus Frederika Berning, ofwel 'de witte' en 'tante Tietje'.

achterkant van het bidprentje wordt gesproken van ellendige maanden en een kwaal zonder hulp en genezing. Keetje, die al vijf jaar ouder was dan haar man, overleefde hem nog 14 jaar. Gelukkig waren alle kinderen bij het overlijden van Dorus al volwassen en enkelen werden algemeen bekend in Gendt.

Zijn kinderen

Een bekend persoon in Gendt was oudste zoon Wim (1882-1959). Hij had meerdere beroepen zoals klompenmaker (vast geleerd van zijn

zeg maar Tietje. Zowel Wim als Frederica bleven ongehuwd en kinderloos. Samen hadden zij de kapperszaak aan de Dorpstraat en verkochten rookartikelen. Toen het huis in de oorlog verwoest was, werd dat vanuit een houten woning op die plaats voortgezet. Later is de Dijkstraat op dat punt verbreed en verdween het huis.

Hun jongere broer Hubertus Theodorus (1890-1975), Huub genoemd, was huisslachter. Vooral in november, de slachmaand, was hij heel druk om overal in Gendt het intussen vetgemeste huisvarken te doden, op een leer te spannen en daarna uit te benen en te verdelen in handzame stukken vlees. Daarna kon het huisgezin verder met het maken van worst, bloedworst, spek, balkenbrij etc. zodat ze zonder honger de winter door konden komen. Huub woonde met zijn vrouw eerst op de Woerdsestraat 15, in een tweedekamer huis. Pas later zijn ze verhuisd naar de Nijmeegsestraat. Als huisslachter die ook thuis in de Woerdsestraat slachtte, had hij aan vlees geen gebrek. Dat was anders bij zijn buurvrouw, die acht kinderen had. Daarom ging er vaker een stukje vlees naar de woning ernaast. Voor het gemak kwam er



Fredrika (geheel rechts) was verzorgster van het veteranenelftal van de Gendtse Voetbal Club.

zelfs in de aangrenzende muur een doorgeefluik. Op een keer moest Huub de schoorsteen vegen. Met een welgemikt schot door de schoorsteen kwam al het roet naar beneden. Maar niet alleen bij hem, maar ook bij de buurvrouw die net de schoonmaak achter de rug had. Huub hield dus van knallen, maar bij de processie in Hulhuizen bezorgde dat menigeen zo'n schrik, dat hem in 1958 toch gevraagd werd voortaan wat minder kruit te gebruiken.

Zijn jongere zus Cornelia (1892-1962), net als haar moeder Keetje genoemd, trouwde in 1912 met stratenmaker Hent Derksen, en zij zijn dus de groot-



Feestje bij de kappersopleiding. Vierde van links is Hent Nuij uit Hulhuizen en vierde van rechts is Theet Derksen.

De klein- en achterkleinkinderen

Het echtpaar Derksen kreeg drie kinderen. Zoon Theet ging net als zijn oom en tante het kappersvak in. Hij werd ook wel Theet Berning en niet Derksen genoemd, omdat hij zo verweven was met de familie Berning. Hij trouwde met Maria Milder uit de Dijkstraat en Maria, Marietje genoemd, bestierde na haar huwelijk op haar beurt het rookwarendeel voorin de kapperswinkel in de Dorpstraat die door 'de witte' en 'tante Tietje' begonnen was. Het winkeltje kende in de vorige eeuw hoogtijdagen toen bijna iedereen nog rookte. Menigeen bezocht haar bijna dagelijks. Theet is op de jonge leeftijd van 28 jaar gestorven. Hij kreeg in de Tweede Wereldoorlog tbc en stierf in 1943. Hij liet Marietje achter met drie kinderen, Coby, Henk en Corrie, de Corrie



Huwelijksfoto van Hent Derksen en Keetje Berning.

ouders van Corrie Driessen-Derksen. Zij trokken in bij Dorus en Keetje aan de Dorpstraat, waar ook 'de witte' en 'tante Tietje' waren blijven wonen. Al met al een druk huishouden, maar dat waren ze gewend.



Marietje Derksen in haar rookwareenzaak.



Marietje Derksen met Corrie, Henk en Coby.

Driessen-Derksen die ons op het goede spoor zette. Coby en Henk zijn intussen overleden.

Huub, de zoon van stamvader Dorus, deed het qua kindertal ietsje minder dan zijn vader, want hij kreeg in zijn huwelijk met Maria Catharina de Koning zeven kinderen, drie jongens en vier meisjes, dus het was iets beter verdeeld qua geslacht. Daarvan werden vooral Thee, Bertus en Wim algemeen bekend als Thee van Huub, Bertus van Huub enz.

Om te beginnen bij Thee (Theodorus Bernardus Berning). Zoals gezegd een zoon van Huub. Hij werd op 29 juli 1922 in Gendt geboren. Thee had een woning plus viswinkel aan het Julianaplein en ging tussen de middag bedrijven af om zijn vis te verkopen. Zijn vrouw stond meestal in de winkel en na hun scheiding hield de winkel op. Zij zijn beiden uit Gendt vertrokken.

Bertus (Bernardus Wilhelmus Berning 1924-2004) is misschien wel de bekendste van de broers. Hij had een slagerij aan de Nijmeegse-



Bertus snijdt een hammetje aan.

straat. Hij trouwde met Gerarda Aleida Teunissen uit Angeren. Het echtpaar bleef kinderloos. Zijn vrouw hielp in de slagerij en bij het maken van hapjes en schotels voor feesten en partij-

en. Zij hebben ook meegewerkt aan de middeleeuwse maaltijd in 1993 toen Gendt vierde dat het 1200 jaar terug voor het eerst genoemd werd. Hun barbecuesaus en leverworst waren vermaard. Bertus was een hobbyjager en had zijn hond zelf met liefde en respect getraind. Hij ging er trots op dat als andere honden soms een bevel weigerden, zijn hond hem blindelings vertrouwde. Bertus was een Sprauwejager en een van de besten met de ratel en zweep en hij bediende de katekop bij de Hulhuizer omdracht.

Wim was twee jaar jonger dan Bertus, nl. op 23 januari 1926 geboren en hij is op 75-jarige leeftijd in 2001 overleden. Hij hielp in drukke tijden zijn broer Bertus met huisslachten. Normaal was hij muzikant en speelde meestal orgel en accordeon. Zijn hobby was het maken van wijn van fruit uit de omgeving. Hij had



Wim Berning.

een eigen proeverij. Er wordt gezegd dat hij ook klompen maakte, net als zijn vader en grootvader. De appel valt niet ver van de boom

De nazaten

De grootmoeder van Corrie Driessen-Derksen, Keetje Berning, trouwde dus met een Derksen. Ook haar zussen en hun dochters trouwden op hun beurt. Sommigen bleven kinderloos, maar er is grote kans dat mensen met de naam Derksen, Stoltz, Kloosterman, Pieterse of Ederveen familie zijn van onze afgebeelde inmiddels niet meer onbekende persoon, Dorus Berning.

**Yvonne de Boer
Henk Klaassen**

m.m.v. Corrie Driessen-Derksen

Overleden

Wegens **overlijden** hebben wij afscheid moeten nemen van ons (familie)lid:

Irene Verhoeven-van den Bergh,

Echtgenote van Jan Verhoeven
Geboren 15 oktober 1954
Overleden 30 oktober 2020

Antoon Hendriks,

Echtgenoot van Nell Hendriks-
van den Bergh
Geboren 9 december 1940
Overleden 29 januari 2021

Annie (Johanna Hendrika) Huting,

Geboren 24 juni 1930
Overleden 5 februari 2021

Riet Berends-Berns,

Weduwe van Gert Berends
Geboren 12 mei 1936
Overleden 5 februari 2021

Fien Stevens-Blij,

Echtgenote van John Stevens
Geboren 8 januari 1939
Overleden 21 februari 2021

Jack Kloosterman,

Weduwnaar van Liza Kloosterman-
de Beijer
Geboren 12 oktober 1948
Overleden 24 februari 2021

**Ella (Elisabeth Maria) Rasing-
van Male,**

Echtgenote van Theo Rasing
Geboren 8 maart 1952
Overleden 4 maart 2021

Marijke Hendriks-Kerkman,

Echtgenote van Geert Hendriks
Geboren 9 april 1947
Overleden 7 maart 2021

Wij hopen dat de naasten en vrienden veel troost en steun krijgen van hun omgeving.

Soms horen wij dat iemand overleden is, maar hebben we geen verdere gegevens. Wij willen daarom nabestaanden vragen om vaker data etc. aan ons door te geven. Dit geldt ook voor een verhuizing of verandering van e-mailadres.

Aanwinsten

Ontvangen van:

Annette Schut, enkele foto's van de bouwtekeningen van haar vader m.b.t. de restauratie van het protestantse kerkje 1961-1964

Gerard Berns, enkele digitale oude groepsfoto's

Leni Berns-Van Hoof, aantekening bij Marx Kappers

Yvonne Rasing, digitaal krantenartikel schutterskoning Harry Pelkman

Aad Hendriks, digitale foto's schoolkinderen

Roland Basten, aantal digitale foto's met Henk Basten en onthulling oorlogsmonument en twee filmpjes

Anoniem, twee enveloppen met bidprentjes

Mevr. H. Gerritsen, krantenknipsels

Cor Kregting, doos met Terugblikken en krantenknipsels Vincentius van zijn vader Wim Kregting

Kees v.d. Laarschot, oud hoefijzer gevonden bij de werkzaamheden aan de Nijmeegsestraat

Theo Seegers, enkele digitale oude bidprentjes van de fam. Seegers

Bestuur Historische Kring Gente

Voorzitter en genealogie: Willem Rasing,
voorzitter@historischekringgente.nl
genealogie@historischekringgente.nl

Secretaris: Yvonne de Boer-Ravestein,
Waterwolf 31, 6681 TH BEMMEL,
tel. 0481 422400
info@historischekringgente.nl

Penningmeester: Geert Witjes,
penningmeester@historischekringgente.nl

Fysiek foto- en knipselarchief:
Riet Berends-Peters

**Tweede Wereldoorlog en Politionele Acties
Nederlands-Indië:** Robert Braam,
rmabraam@gmail.com

Ledenadm.: Mia Gerrits-Bouwman,
ledenadministratie@historischekringgente.nl

Geografie en archeologie: Gerard Janssen,
Archeologie.geografie@historischekringgente.nl

Presentaties: Henk Klaassen

Jaarprogramma en digitalisering foto's:
Ria Schouten-de Haan,
fotodocumentatie@historischekringgente.nl

Ons lidmaatschap loopt van januari t/m december. Het lidmaatschap van de kring kost al jarenlang € 15,- en samen met het themaboek Terugblik € 22,-. Dit jaar zal Terugblik over sport in de Betuwe gaan. Henk Klaassen en Geert Visser zijn samen bezig met een artikel over de Gendtse Motor- en Automobiellclub en het Gannitacircuit.

Met een cadeauabonnement maakt u iemand voor € 15,- voor een heel jaar lid en voor € 22,- krijgt men daarbij het jaarboek Terugblik. Het abonnement stopt vanzelf weer op 1 januari.

Colofon:

e-mail: info@historischekringgente.nl
website: www.historischekringgente.nl
www.facebook.com/historischekringGente

Webmaster: Aad Hendriks

Redactie Ganita mare:
Yvonne de Boer-Ravestein (eindredactie)
Mia Gerrits-Bouwman
Henk Klaassen
Ria Niënhaus-Brussen
Geert Visser

Onze redactie is te bereiken via bovenstaand e-mail adres, maar ook op de op de bladzijde hiernaast genoemde e-mailadressen en telefoonnummer.

Kringgebouw: Villa Ganita
Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt

Betalingen:
Hist.Kring Gente te Gendt
bank NL93 RABO 01164 26 705

Drukwerk Ganita mare:



Reintjes GmbH
Hammscher Weg 74
Kleve



Welkom op de maandagavond vanaf 20.00 uur en op de woensdagmorgen vanaf 09.30 uur.



Al is het maar voor de koffie

**Bjent zei:
Klömp mè bluunkes zien vör de vrollie!**